

Tron på det förutbestämnda

Publicerad: 12 May 2011

al-Qadar är Allåhs Förutbestämmelse av skeenden i enlighet med Hans förkunskap och vad som nödvändiggörs genom Hans visdom.

Tron på al-qadar innefattar fyra delar

Tron på att Allâh vet allting, både övergripande och i detalj, om vad som ägt rum i det föregångna, vad som sker, vad som kommer att ske i framtiden och vad som sker för evigt. Detta oberoende av om det gäller Hans eller Hans tjänares handlande.

Tron på att Allâh har nedtecknat allting som rör Hans kunskap i al-lawful mahfoudh [den bevarade tavlan]. Om dessa båda, kunskapen och nedtecknandet, säger Allâh:

Visste du inte att Gud har kännedom om allt i himlen och på jorden? Allt detta är upptecknat och bevarat. Det kostar inte Gud någon möda." [1]Koranen 22:70

I Sahîh Muslim säger Abdullah bin 'Amr bin al-Âs att han hörde Allåhs sändebud säga: "Allâh har nedtecknat de förordnade måtten för skapelsen femtiotusen år innan himlarna och jorden skapades." [2]Sahîh Muslim, vol. 4, hadîth #6416

Tron på att allt som är skapat inte har tillkommit utom genom Allåhs vilja, utan att göra någon skillnad i om det rör Hans eller de skapades handlingar. Allâh har talat om Sina handlingar:

Din Herre skapar vad Han vill och Han väljer för [människorna] det bästa." [3]Koranen 28:68

Gud gör vad Han vill. [4]Koranen 14:27

Det är Han som formar er i moderlivet enligt Sin vilja. [5]Koranen 3:6

Om de skapades handlingar har Allâh sagt:

Men hade det varit Guds vilja kunde Han helt visst ha gett dem makt över er och då skulle de [också] ha kämpat mot er. [6]Koranen 4:90

Och av dem som sätter andra gudar vid Guds sida förleds många av [tron på] dessa gudar att se dödandet av sina barn som något förtjänstfullt, och så drivs de mot undergången och deras religiösa begrepp förvirras alltmer för dem. [7]Koranen 6:137

Tron på att allt som existerar har skapats av Allâh inkluderar: dem själva, deras egenskaper och deras rörelser. Allâh säger:

GUD är alltings Skapare; Han styr och övervakar allt. [8]Koranen 39:62

Han som har skapat allt och gett det [skapade] dess rätta utformning. [9]Koranen 25:2

Om Sin profet Abraham har Han berättat att han till hans folk sagt:

[Och] han sade: 'Dyrkar ni [bilder] som ni har huggit till [med era egna händer], fastän Gud har skapat både er och ert hantverk? [10]Koranen 37:95–96

Den ovan nämnda beskrivningen av tron på det som är förutbestämt hindrar inte att tjänaren har en vilja och förmåga i fråga om hans frivilliga handlingar. Detta beror på att både den uppenbarade lagen och verkligheten är bevis för dessa egenskaper hos människan.

Studerar vi den uppenbarade lagen har Allâh om tjänarens vilja sagt:

Låt då den som så vill, försöka finna vägen tillbaka till sin Herre [medan det är tid]!" [11]Koranen 78:39

Beträd därför er åker, när och som ni. [12]Koranen 2:223

Om människans förmåga har Allâh sagt:

Frukta därför Gud efter måttet av er förmåga; lyssna till och lyd [Hans ord]. [13]Koranen 64:16

Gud lägger inte på någon en tyngre börda än han kan bära. Det goda han har gjort skall räknas honom till förtjänst och det onda han har gjort skall läggas honom till last. [14]Koranen 2:286

Studerar vi verkligheten vet varje person att han har en vilja och en förmåga varigenom han väljer att agera eller att avstå. Det är skillnad mellan vad han av egen fri vilja gör, som att gå, och vad som inträffar utan att han haft ett val, som jordskalv. Tjänarens vilja och förmåga existerar enbart genom Allâhs vilja och förmåga. Han säger:

Till dem av er som vill följa en rak väg. Men ni kan bara vilja [det] i den mån Gud, världarnas Herre, vill [att ni följer denna väg]. [15]Koranen 81:28–29

Då hela detta universum tillhör Allâh kommer inget att tillkomma i Hans konungadöme utom genom Hans vilja.

Tron på det förutbestämda, på det sätt som det har beskrivits ovan, ger inte tjänaren något argument för att rättfärdiga ett övergivande av obligatoriska handlingar eller för att rättfärdiga de olydiga handlingar som han begår. Att använda det förutbestämda som ett rättfärdigande är inte korrekt på grund av följande anledningar:

Allâh säger:

De som sätter medhjälpare vid Guds sida kommer att säga: 'Om Gud hade velat skulle varken vi eller våra förfäder ha satt något vid Hans sida och vi skulle inte ha förbjudit något [som Han har förklarat lovligt].' Också deras föregångare förnekade [sanningen] till dess de fick erfara Vår vrede. Säg: 'Om ni har [verklig] kunskap, säg oss då vad ni vet. Men ni följer bara lösa antaganden och förmodar [än det ena, än det andra].' [16]Koranen 6:148

Hade det funnits en ursäkt för dem i det förutbestämda skulle Allâh inte ha straffat dem. Allâh säger:

Sändebud som förde med sig ett glatt budskap om hopp och varnande ord, för att människorna, efter [att ha hört] sändebuden, inte skall kunna skylla på [okunnighet] inför Gud. Gud är allsmäktig,

vis. [17]Koranen 4:165

Hade det förutbestämda varit en giltig ursäkt för dem som motsäger sig sändebuden skulle de aldrig blivit eliminerade genom att enbart sända sändebuden, för motsägelse av dem kommer genom Allåhs vilja att inträffa även efter att Han sänt dem.

I en hadith återberättad av Alî bin Abî Tâlib som rapporterats av al-Bukhârî samt Muslim säger profeten:

Det finns inte någon bland er som inte har sin plats bestämd i antingen Helvetet eller Paradiset." En ur folkgruppen sa: "Skall vi inte sätta vår tro till det [och upphöra med att handla]? Han sa: "Fortsätt att utföra [goda handlingar] för var och en kommer att finna det lätt att göra sådana handlingar som kommer att ta honom till hans avsedda plats som han skapats för." Sedan reciterade profeten följande vers: "För den som villigt ger [av sina ägodelar] och fruktar Gud och som tror på det högsta goda, skall Vi göra lätt [att följa religionens bud]. Men den som håller hårt om penningpåsen och som [därför han är rik] tror sig vara fri från allt beroende och som förnekar det högsta goda [för honom] skall Vi göra det tungt och svårt." [18]Koranen 92:5-10

Profeten har beordrat oss att fortsätta att handla gott och han har förbjudit att man sätter sin tilltro till det förutbestämda.

Allåh har kommenderat tjänaren till att göra det som är tillåtet och förbjudet honom att göra det som är otillåtet, och Han har inte hållit honom ansvarig utom över det som han har möjlighet att göra. Allåh säger:

Frukta därför Gud efter måttet av er förmåga; lyssna till och lyd [Hans ord]. [19]Koranen 64:16

Gud lägger inte på någon en tyngre börda än han kan bära. [20]Koranen 2:286

Om människan vore tvingad till att handla skulle hon bördas med vad som är oundvikligt. Detta är utan tvekan falskt. Om hon gör något felaktigt på grund av glömska, okunskap eller om det sker under tvång – då har hon inte syndat och hon är ursäktad.

Allåhs förutbestämmelse är en bevarad hemlighet som hålls okänd fram till det som Han bestämt inträffar. Tjänarens intention i vad han gör föregår hans handling och därmed baseras den inte på förkunskap ifrån hans sida om Allåhs förutbestämmelse. Vid den tidpunkten blir hans ursäkt om det förutbestämda ogiltig då det inte går att bevisa det man inte vet.

Vi ser att människan gärna vill få vad som passar henne i världsliga frågor. Hon överger inte vad hon vill ha från denna värld till förmån det som inte passar henne, för att sedan skylla sitt övergivande på det förutbestämda. Varför är det då så att hon vänder sig bort från det som gör henne nytta i frågor om religionen, till förmån för det som skadar henne och sedan använder det förutbestämda som en ursäkt? Borde det inte vara så att samma gäller i båda dessa frågor?

Vad som följer är ett exempel som klargör denna fråga. Framför en person finns två vägar. Den ena leder till en stad fylld med ofog, oordning, mord, rån, rädsla, hunger och alla former av sexuella och moraliska antastelser. Den andra tar honom till en stad som åtnjuter ordning, säkerhet, lugn, försörjningsmedel i överflöd och ett gott liv. I denna stad respekterar man även både liv och egen-

dom. Vilken väg kommer han att välja?

Utan tvekan kommer han att välja den väg som tar honom till staden med ordning och säkerhet. Ingen förnuftig person skulle någonsin ta vägen som leder till staden med kaos och fruktan, och sedan använda det förutbestämda som en ursäkt. Varför är det då så att när det gäller det Nästkommande tar han vägen som leder till Elden istället för den som leder till Paradiset, för att sedan använda det förutbestämda som en ursäkt?

Vi lägger fram ytterligare ett exempel. Vi ser att när en patient blir beordrad till att ta den medicin han fått utskrivna tar han den även om han inte gillar den. Och om han blir förbjuden att äta en viss maträtt överger han den även om han själv gillar den. Han gör allt detta för att kunna bli frisk. Det är nästintill omöjligt att han undviker att ta en medicin eller att han äter en maträtt som skadar honom och sedan använder det förutbestämda som en ursäkt. Varför överger människan då Allåhs och Hans sändebuds kommendering eller gör vad Allåh och Hans sändebud har förbjudit för att sedan använda det förutbestämda som bevis?

Om en person som tar det förutbestämda som en ursäkt för att rättfärdiga de obligatoriska frågor som han övergivit, eller för att rättfärdiga de synder han begått, attackeras av någon som stjälar hans egendom eller antastar hans heder för att sedan säga till honom: "Skyll inte på mig! Jag har endast attackerat dig på grund av vad Allåh har förutbestämt" – då skulle han inte acceptera detta argument. Hur kan det vara så att han inte accepterar det förutbestämda som en anledning för att rättfärdiga någon annans angrepp mot honom, medan han använder det som ett argument för hans eget angrepp mot Allåhs rätt?

Det har berättats att amîr al-mu'minîn [de troendes ledare] – 'Umar bin al-Khattab – beordrade att en tjuv skulle få handen avhuggen i ett fall där den islamska lagen var tillämplig. Tjuven sa: "Vänta! O, ledare för de troende! Jag stal enbart på grund av att Allåh hade förutbestämt det." 'Umar svarade: "Och utan tvekan hugger vi handen av ingen annan anledning än vad Allåh har förutbestämt."

Tron på det förutbestämda för med sig stora fördelar

Att man sätter sin tilltro till Allåh när man använder en metod (varigenom något uppnås) och då inte sätter sin tro till metoden i sig själv. Detta grundar man då på att Allåh har förutbestämt allt i exakta mått.

Detta räddar en person från att tro för mycket om sig själv. Detta beror på att om han uppnår det är det en välsignelse från Allåh genom de metoder Han har förutbestämt som leder till vad som är bra och lyckosamt. Hans högmod får honom att glömma att vara Allåh tacksam för de välsignelser som Han skänkt honom.

Ett tillstånd av lugn säkras mot det som inträffar en person från det som Allåh har förutbestämt. Han oroar sig inte över att misslyckas med att uppnå vad han vill ha eller över att något han ogillar skall inträffa. Detta beror på att allt som händer sker i enlighet med vad Allåh har förutbestämt. Himlarna och jorden tillhör Allåh och det är oundvikligt att det inte kommer att inträffa. Allåh säger om detta:

Ingen olycka drabbar jorden och inte heller er själva utan att den förts in i [Vår] bok, innan Vi sätter

den i verket. Detta kostar inte Gud någon möda. [Så är det] för att ni inte skall sörja över det som ni har gått miste om, och inte heller jubla i övermod över det som Han har skänkt er. [21]Koranen 57:22-23

Profeten har sagt:

Hur fantastiskt är det inte med en troende! Det finns gott i alla hans göromål och detta gäller inte för någon annan än en troende. Om något bra inträffar honom tackar han [Allâh] och därmed finns det gott i det. Och om något dåligt drabbar honom och han visar tålmod då finns det gott för honom i det. [22]Sahîh Muslim, vol. 4, hadîth #7138

Källa: al-Uthaimîn, Muhammad bin Saleh, Shar'h usûl al-îmân www 16/10-2006: www

Fotnoter:[+]

Fotnoter:

↑1 Koranen 22:70

↑2 Sahîh Muslim, vol. 4, hadîth #6416

↑3 Koranen 28:68

↑4 Koranen 14:27

↑5 Koranen 3:6

↑6 Koranen 4:90

↑7 Koranen 6:137

↑8 Koranen 39:62

↑9 Koranen 25:2

↑10 Koranen 37:95-96

↑11 Koranen 78:39

↑12 Koranen 2:223

↑13 Koranen 64:16

↑14 Koranen 2:286

↑15 Koranen 81:28-29

↑16 Koranen 6:148

↑17 Koranen 4:165

↑18 Koranen 92:5-10

↑19 Koranen 64:16

↑20 Koranen 2:286

↑21 Koranen 57:22–23

↑22 Sahîh Muslim, vol. 4, hadîth #7138